

Referat

Møde i kontaktudvalget mellem Danske Advokater og Voldgiftsnævnet den 6. juni 2024

Deltagere:

Fra Danske Advokater: Advokat Michael Melchior, advokat Klaus Kastrup-Larsen, advokat Henning Moritzen og advokat Niels W. Kjærgaard.

Fra Voldgiftsnævnet: Bestyrelsesformand Anette Gothard Mikkelsen, præsidentformand Michael Rekling og direktør Lene Ahlmann-Ohlsen.

Dagsorden:

1. Vedr. opfølgning på møde den 2. maj 2023

Referat af møde den 2. maj 2023 er udsendt.

Anette Gothard Mikkelsen henviste til, at referatet for mødet den 2. maj 2023 blev godkendt den 9. maj 2023 og er offentliggjort på nævnets hjemmeside og via LinkedIn. Der er tidligere opfordret til, at man fra advokatsiden ligeledes sikrer deling af referatet for at få oplysninger ud i en så bred kreds som muligt.

Fra advokatsiden blev det oplyst, at referatet formidles gennem Danske Ejendomsadvokaters hjemmeside.

2. Siden sidst, herunder drøftelse af gode erfaringer og eventuelle udfordringer

Voldgiftsnævnet

Anette Gothard Mikkelsen oplyste, at 2023 udskilte sig med **Voldgiftsnævnets 50-års jubilæum**. Jubilæet blev markeret internt og med konferencen på Nyborg Strand, der fik gode tilbagemeldinger, herunder det unikke i at lade parter, skøns mænd, advokater og dommere mødes i samme lokale med gode og indholdsrigge diskussioner. Nævnet har efter konferencen arbejdet videre med udbyttet, da ideer og ønsker i vidt omfang har fundet deres vej ind i nævnets interne handleplan for 2024-2026 og til drøftelser på dommermøde i 2023, herunder f.eks. tidsstyring i voldgiftssagerne. Der kan forventes en ny konference i 2025, hvor et oplagt emne kunne være syn og skøn. Blandt de mange synspunkter på konferencen blev bl.a. nævnt;

- Alle har et ønske om at **nedbringe tidsforbruget** i sagerne, hvor en kommende logbog i hver enkelt sag vil skabe en større gennemsigtighed
- **Konfliktniveauet** i sager om syn og skøn skal mindskes, herunder gennem bedre samarbejde mellem advokater og bedre vidensdeling fra nævnets side om procesafgørelser mv.
- Parterne skal stille **klare og forståelige spørgsmål**, og skønsmændenes opdrag er at svare på det, der spørges om – ikke andet eller mere
- **Unødvendige formelle tvister** skal tilsvarende undgås i sager om hurtig afgørelse, sagkyndig beslutning og almindelig voldgiftsbehandling
- Husk at afklare **løsningstrappen** inden sagens anlæg, når dette er et krav
- Der kunne gøres bedre brug af **hurtig afgørelse, mediation og mægling** – disse nye tvisteløsningsmuligheder er rent faktisk hurtige
- Der kan evt. skabes en ny ramme for projektintegreret mediation/mægling i VBA som **PRIME** i Norge – der forsøger man bl.a., at ændre fokus fra, hvad der er rigtigt til, hvad der er vigtigt
- **Sagerne bør skæres mere til**, herunder kan der samarbejdes bedre om tilrettelæggelse af tid og materiale mellem advokaterne
- **Flere forberedende telefonmøder** og gerne via Teams, herunder også vedr. håndtering af processuelle tvister
- Øget brug af **digitale værktøjer**, også for skøns mænd ifbm. skønsforretningen, samt overvejelse af muligheder inden for AI
- Det skal overvejes om regler og praksis fra de **internationale voldgiftsretter** (ICC, SCC) kan inspirere, herunder øget brug af skriftlige vidneforklaringer, strammere frister og procesplansplaner

Advokatsiden tilsluttede sig, at der i fremtiden med fordel kan afholdes konferencer om udvalgte emner, hvor det er vigtigt, at alle aktører er med, dvs. også parterne.

Anette Gothard Mikkelsen oplyste videre, at Voldgiftsnævnets bestyrelse har besluttet at reducere antallet af **medlemmer af bestyrelsen** til 12 personer, således at DI nu udpeger 2 medlemmer mod tidligere 3 medlemmer. Dette er sket ved statutændring den 21. november 2023 med ikrafttræden den 1. januar 2024. Tove Dyre Palnum udtrådte af bestyrelsen i forbindelse med denne beslutning. Statutten blev tiltrådt af Social- og Boligstyrelsen den 22. februar 2024.

Torben Kyed Larsen fra Danske Regioner udtrådte af bestyrelsen ved udgangen af 2023 og er erstattet af vicedirektør Peter Holm fra Region Syddanmark. En række bestyrelsesmedlemmer har fået forlænget deres mandat fra de udpegende organisationer og myndigheder i yderligere 4 år.

Michael Rekling oplyste, at dommerkollegiet på det årlige dommermøde i 2023 drøftede, hvordan man kunne arbejde videre med ønskerne fra jubilæumskonferencen i Nyborg, herunder om behovet for flere forberedende møder for at **styrke tidsstyringen**. De fleste dommere anvender allerede muligheden for forberedende telefonmøder, når sagen tilsiger det. Det er vigtigt, at parterne selv siger til, hvis man mener, at et telefonmøde kunne sikre

en bedre fremdrift eller få løst evt. processuelle udfordringer, hvor nævnet ikke selv foreslår det. Der ses dog ikke grund til at afholde telefonmøder i alle sager.

Michael Rekling anførte videre, at nævnet naturligvis skal lade sig inspirere af **international praksis**, men samtidig skal man også være opmærksom på, at processerne ved de internationale voldgiftsinstitutioner kan opleves mere tunge og komplekse end ved Voldgiftsnævnet. Dog kunne man f.eks. lade sig inspirere af muligheden for at føre ekspertvidner i voldgiftssagerne, hvilket nævnets procesregler allerede regulerer, omend der sjældent anmodes om det i praksis.

Der var en kort drøftelse heraf, herunder at ekspertvidner kunne anvendes i stedet for syn og skøn, og at parterne – hvis dette er ønsket – bør aftale det allerede ved kontraktindgåelsen.

Der er ikke sket ændringer i **sammensætningen af dommerkollegiet** i 2023, men Højesterets præsident har udpeget nye dommere for den kommende periode på 5 år fra den 1. maj 2024. Der er nu 23 dommere, idet dommerkollegiet er udvidet med en yderligere højesteretsdommer, hvilket § 4, stk. 3, i statuten fra 2024 giver mulighed for. Højesteretsdommer Søren Højgaard Mørup er udpeget som nyt medlem, og der er dermed samlet 5 højesteretsdommere i dommerkollegiet. Landsdommerne Jens Hartig Danielsen og Jon Esben Hvam fra Vestre Landsret er udpeget som suppleanter i stedet for Lars Christensen og Hans-Jørgen Nymark Beck, der har valgt at udtræde af dommerkollegiet.

Denne udvidelse er et udtryk for den fokus, der er på at sikre, at der er tilstrækkeligt med dommere til at påtage sig sagerne. Hertil kommer, at der kan trækkes på fratrådte medlemmer af dommerkollegiet, der fortsat ønsker og kan fungere som dommere ad hoc.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste kort om **de seneste tendenser**, hvor antallet af ”klassiske” voldgiftssager er faldet lidt, men niveauet er stabilt på omkring 350 sager årligt, hvis opmandssagerne tælles med. Der er de først 5 måneder af 2024 anlagt 69 sager om hurtig afgørelse mod 46 sager i hele 2023. Alene 1/3 af opmandsafgørelserne indbringes efterfølgende for almindelig voldgiftsbehandling. I voldgiftssagerne ses en tendens til øget forlig efter berømmelse, idet 44% af sagerne, der var berømmet over foråret 2024, er forligt - mod normalt 20-30 % af de berammede sager. Antallet af mediations- og mæglingssager forventes også i 2024 at blive på omkring 20-30 sager om året, hvor nylige tal viser, at 66 % af alle mediations- og mæglingssager siden 2019 er resulteret i et forlig.

I forhold til antallet af sager om syn og skøn, der ses at falde lidt i forhold til 2023, blev det **fra advokatsiden** bl.a. bemærket, at det i tvister vedr. mangler synes at være nødvendigt med syn og skøn, da sager i praksis ses tabt, fordi manglerne ikke var dokumenteret ved syn og skøn. Det blev desuden bemærket, at forlig ofte først er en mulighed efter afslutning af syn og skøn, hvilket kan være blandt grundene til, at forlig først kan ske sent i processen.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste om afholdte kaffemøder med en række advokathuse i København og Aarhus og den feedback, der er modtaget på møderne især vedr. skønsmænd

og faglige dommere. Et enkelt sted blev der udtrykt ønske om en mere aktiv procesledelse fra voldgiftsretternes side som for år tilbage.

Der var en kort drøftelse heraf, herunder at man fra advokatsiden ikke kunne genkende, at der skulle være en anden procesledelsen end tidligere, og det blev i den forbindelse anført, at man er tilfreds med, at de fleste sager afgøres ved kendelse og ikke alene ved en tilkendegivelse. Det blev anført, at det er vigtigt, at man i voldgift respekterer, at det er parternes sag. I forhold til drøftelserne om skønsmand blev det bemærket, at skønsmandenes honorarer ofte synes meget høje, og der blev opfordret til, at skønsmand i deres CV gør klart, på hvilke områder de er generalister og/eller specialister.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste i den forbindelse, at der netop er igangsat en større øvelse med kontakt til samtlige skønsmand om opdatering af CV'er. Herudover holdes der jævnligt møder for skønsmand, hvor der drøftes udfordringer og krav.

Danske Advokater

Advokat Klaus Kastrup Larsen spurgte ind til VBA's bemanning og sagsbehandlingstid, da der opleves længere behandlingstid af indsigelser end tidligere, ligesom der blev spurgt ind til, om der fortsat er udfordringer med uvenlige eller aggressive advokater/parter over for VBA's medarbejdere og skønsmand.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at bemanningen i en længere periode har været stabil og på grund af de stigende opgaver er øget, da VBA nu er oppe 32 medarbejdere. Opslag vedr. en ny jurist skyldes 2 medarbejdere på barselsorlov. Der er desværre fortsat mange komplekse processuelle afgørelser med et omfattende antal indlæg om mange udestående forhold. Langt de fleste afgørelser kan træffes hurtigt, men der er ingen tvivl om, at man i særlige sager kan opleve en lang sagsbehandlingstid. Der arbejdes internt med tilrettelæggelsen af arbejdet for at undgå dette, ligesom det er forventet, at kendskab til praksis gennem praksisnotatet om syn og skøn vil indebære færre tvister. Nævnet appellerer til, at advokaterne selv løser udfordringer mellem sig.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at der i dag stort set aldrig modtages aggressive opringninger.

3. Praksisnotater fra Voldgiftsnævnet

- Om syn og skøn
- Om hurtige afgørelser

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste kort om notaterne, og om at der er modtaget positiv feedback.

Advokatsiden udtrykte ligeledes tilfredshed med, at der nu orienteres om praksis, ligesom der blev spurgt til notaternes retskildestatus.

Michael Rekling anførte, at der er tale om et notat, der er udarbejdet af Voldgiftsnævnets sekretariat, der dermed også har udvalgt og udfærdiget resumeer af afgørelserne. I forhold til materialesamling til voldgiftssagerne bør de fortsat indeholde afgørelser, der ønskes henvist til, i fuld form og ikke alene en reference til sekretariatets notater.

I forbindelse med en kort drøftelse om haste syn og skøn blev det oplyst, at det ved enighed mellem parterne er muligt at anmode om et forslag til en skønsmand (B-sag) i de tilfælde, der falder uden for rammen for syn og skøn efter Voldgiftsnævnets regler, herunder når der ønskes en stadesforretning uden for de tilfælde, der er nævnt i AB92 eller AB18, dvs. efter ophævelse eller konkurs.

4. Serviceeftersyn af Voldgiftsnævnets procesregler fra 2018

Der drøftes evt. ønsker til justering af procesreglerne og evt. nye områder, herunder vedr. AB-forbruger og projektintegreret voldgift eller mediation

Anette Gothard Mikkelsen oplyste, at nævnet i efteråret vil iværksætte en gennemgang af de eksisterende 2018-regelsæt for at vurdere behovet for evt. justeringer. Det kunne derfor være relevant at høre om advokaterne i advokatkontaktudvalget har ønsker hertil, idet der også blev spurgt til sekretariatets overvejelser.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at § 28 i voldgiftsreglerne skal justeres, da en tidligere bestemmelse om depot ved modkrav ved en fejl er faldet ud. Der bør også ske justeringer af reglerne for forenklet voldgift, da der synes at være udfordringer ved den nuværende ordning, hvor retten skal nedsættes med en faglig enedømmer, hvis parterne ikke er enige om voldgiftsrettens sammensætning. Det kunne også overvejes at indføre en ny, smidig og billigere proces for nedsættelse af en voldgiftsret med henblik på stillingtagen til sagsomkostninger til syn og skøn.

Der var opbakning til sidstnævnte ide, der fandtes at svare til ordningen i retsplejelovens § 343, stk. 3, ved isoleret bevisoptagelse.

Der var imidlertid ikke opbakning til et spørgsmål om, hvorvidt der synes behov for at indføre en frist for supplerende spørgsmål ved syn og skøn, idet det blev anført, at sagerne ved nævnet ofte er teknisk komplekse, og at der senere i forberedelserne kan vise sig behov for at stille yderligere spørgsmål.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at der også bør tages stilling til, om der skal indføres en hjemmel til at tildele sagsomkostninger (til advokat) i forbindelse med hurtige afgørelser og sagkyndige beslutninger, og om indklagede skal kunne pålægges at betale gebyr og evt. afgift, når der opnås forlig, og klager hæver sagen. Der bør desuden udarbejdes nye procesregler vedr. AB-forbruger og projektsalg og om faste konflikthåndteringsråd i forhold til såvel voldgift som mediation (DAB, DRB, PRIME etc.)

Det blev nævnt, at det i dag er muligt at anmode nævnet om at fremkomme med forslag til navne på de personer, der kunne indgå i et fast konflikthåndteringsråd, som en B-sag.

Anette Gothard Mikkelsen opfordrede til, at der indsendes evt. yderligere ønsker eller ideer til sekretariatet.

5. VBA Portalen og mulige udviklingsområder

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at VBA Portalen nu er flittigt brugt med over 1500 sager. Nye B-sager, nye haste A-sager samt G-sager skal anlægges via portalen, mens der er frit valg for andre. En del "gamle" sager er overført til portalen, fordi parterne har ønsket det, eller fordi nævnet har besluttet det pga. links til bilag på eksterne platforme mv. Det forventes, at nævnet efter sommerferien er klar til at få alle verserende sager på portalen og stille krav om, at alle nye sager skal anlægges via portalen. Dette afventer, at de sidste fejlrettelser og centrale udviklingsopgaver er på plads. Der har bl.a. været tale om nogle uhensigtsmæssigheder for parterne og nævnet vedr. sagsoprettelse, uploadtid i portalen, muligheden for at flytte akter mellem foldere, mulighed for at åbne visse mapper op for skønsmand, etablering af en 9. folder med udkast til bilag til syn og skøn, adgang for upload af større filer end i dag, etablering af undermapper og problemer med fristoversigten. Brugen af fastnetnumre, som er blevet til mobilnumre, er også en udestående problemstilling.

Der har været en række klager over brugen af portalen i B-sager, hvor flere finder det mere besværligt at anmode om, at der stilles en skønsmand i forslag end tidligere. Der arbejdes på at gøre denne proces lettere, ligesom det er tanken, at der på sigt kommer et betalingsmodul, hvorefter sagsbehandlingen vil blive meget hurtigere via portalen i B-sagerne. "Klager" over portalen modtages gerne, da de i virkeligheden ofte er gode ideer, som benyttes i den videre udvikling af systemet.

Dommerne i voldgiftssagerne benytter også portalen frem til hovedforhandlingen, hvor der dog forsat skal fremsendes ekstrakt eller bilagssamling også i fysisk form.

Det overvejes at knytte et link til et software program fra firmaet, Proceedy, til portalen, som en yderligere service, således at der i voldgiftssager kan udarbejdes tidslinjer og ekstrakt ud fra de dokumenter, der allerede er uploadet i portalen.

Fra advokatsiden blev det anført, at VBA Portalen findes velfungerende, og at det er en fordel, at portalen alene indeholder dokumenter, således at man forsat kan kommunikere via e-mails. Der opleves en meget god og venlig service, når der er spørgsmål eller portalen driller.

6. Forventninger til brugen af AI i voldgiftssager mfl.

Anette Gothard Mikkelsen oplyste, at Voldgiftsnævnets bestyrelse finder det vigtigt at undersøge muligheder for brugen af AI nærmere, hvorfor det forventes at blive et emne for

årets bestyrelsesseminar. Det er dog alene tanken, at det skal anvendes som et internt hjælpemiddel, hvor relevant og sikkert.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste supplerende, at nævnet fremover vil anvende en AI-baseret platform via firmaet, Pandektes, til brug for det interne arbejde med praksis, dvs. procesafgørelser og kendelser.

Der var en drøftelse af en mulig brug af AI i entreprisesager, og der var enighed om, at anvendelse af AI ikke er relevant i forhold til selve afgørelsen af entreprisetvister, der beror på en juridisk vurdering og bevisbedømmelse i forhold til det af parterne fremlagte og det under hovedforhandlingen oplyste.

7. Evt.

Der var ingen bemærkninger.